

Inkomstgaranti och jobbskatteavdrag

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas riksdagsstyrelsens framställning 2008/09:RS3 Inkomstgaranti och jobbskatteavdrag. I framställningen föreslås att det s.k. jobbskatteavdraget på inkomstgaranti till f.d. riksdagsledamöter och f.d. ledamöter i Europaparlamentet slopas. I detta syfte föreslås vissa lagändringar som berör ersättningar som utbetalas fr.o.m. den 1 januari 2010. Inga motioner har väckts med anledning av framställningen.

Utskottet tillstyrker i allt väsentligt lagförslagen. Mot bakgrund bl.a. av lagändringar som trätt i kraft den 14 juli 2009 föreslår utskottet dock beträffande en av lagarna en annan lydelse än den som riksdagsstyrelsen föreslagit och en annan ikraftträdande- och övergångsbestämmelse.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Framställningens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Framställningen	5
Utskottets ställningstagande	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Framställningen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Riksdagsstyrelsens lagförslag	9
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	11
<i>Bilaga 4</i>	
Lagrådsyttrande som begärts av utskottet	12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Inkomstgaranti och jobbskatteavdrag

Riksdagen antar

1. riksdagsstyrelsens förslag i bilaga 2 till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter,
 2. utskottets förslag i bilaga 3 till lag om ändring i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet.
- Därmed bifaller riksdagen delvis framställning 2008/09:RS3.

Stockholm den 13 oktober 2009

På konstitutionsutskottets vägnar

Berit Andnor

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Andnor (s), Margareta Cederfelt (m), Andreas Norlén (m), Stefan Tornberg (c), Yilmaz Kerimo (s), Cecilia Wigström i Göteborg (fp), Helene Petersson i Stockaryd (s), Björn Leivik (m), Billy Gustafsson (s), Ingvar Svensson (kd), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s), Annie Johansson (c), Mikael Johansson (mp), Karl Sigfrid (m), Sinikka Bohlin (s) och Eva Bengtson Skogsberg (m).

Redogörelse för ärendet

Riksdagsstyrelsen lade den 15 april 2009 fram framställningen 2008/09:RS3 Inkomstgaranti och jobbskatteavdrag, *bilaga 1*. I framställningen föreslås ändringar i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet, *bilaga 2*. Inga motioner har väckts med anledning av framställningen.

Den 14 juli 2009 trädde vissa ändringar i de aktuella lagarna i kraft (prop. 2008/09:184, bet. 2008/09:KU25, rskr. 2008/09:286). Bland annat ändrades rubriken i den sistnämnda lagen till Lag om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet.

Konstitutionsutskottet beslutade den 13 september 2009 att inhämta Lagrådets yttrande över dels riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter, dels över ett förslag till lag om ändring i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet (*bilaga 3*), som utarbetats inom utskottets kansli med anledning av lagändringarna den 14 juli 2009.

Lagrådet har i ett yttrande den 23 september 2009 lämnat förslagen utan erinran, *bilaga 4*.

Framställningens huvudsakliga innehåll

I framställningen föreslås att det s.k. jobbskatteavdraget på inkomstgaranti till f.d. riksdagsledamöter och f.d. ledamöter i Europaparlamentet slopas. På så sätt upprätthålls de avvägningar som gjorts vid utformningen av inkomstgarantin och som bl.a. innebär en rimlig ersättningsnivå utan överkompensation. Vidare kommer den föreslagna ändringen att innebära att den skattemässiga behandlingen av inkomstgarantin kommer att vara densamma som för vissa andra ersättningar som inte omfattas av jobbskatteavdrag och som ger pensionspoäng, t.ex. sjuk- och arbetslöshetsersättningar.

Utskottets överväganden

Framställningen

Riksdagsstyrelsen framhåller att syftet med inkomstgarantin är att skapa en ekonomisk trygghet i den omställningssituation som uppstår när ledamoten lämnar sitt uppdrag. Att inkomstgarantin inte är avsedd som en varaktig försörjning har betonats i samband med att riksdagen har beslutat om olika inskränkningar i inkomstgarantins omfattning.

Enligt 13 kap. 6 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen) ska inkomstgarantin under de första fem åren jämföras med inkomst av anställning, och för tid därefter ska inkomstgarantin jämföras med pension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension. Regeln tillkom (då som 13 kap. 3 § tredje stycket) i samband med lagändringar som trädde i kraft den 1 januari 1999 (1989/99:RFK2, bet. 1998/99:KU1, rskr. 1998/99:92). Motsvarande ändring gjordes i 9 kap. 3 § tredje stycket lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet (företrädarlagen).

I samband med ändringarna i inkomstgarantin våren 2006 infördes en bestämmelse i ersättningslagen som uttryckligen anger att syftet med inkomstgarantin är att skapa en ekonomisk trygghet för en avgående ledamot i den omställningssituation som uppstår när han eller hon lämnar riksdagen och att garantin inte är avsedd som en varaktig försörjning (13 kap. 1 §). Riksdagsstyrelsen framhöll i det sammanhanget att villkoren borde vara utformade så att återgången till företagande eller förvärsarbete skulle underlättas utan att den f.d. ledamoten blir ekonomiskt överkompenserad (framst. 2005/06:RS4 s. 67 f.). Syftet med inkomstgarantin skulle vara att ge en ekonomisk trygghet under en övergångsperiod, som kan användas till t.ex. kompetensutveckling. Mot bakgrund bl.a. av att det kunde vara svårt att återgå till en tidigare verksamhet efter många års bortovaro skulle det dock även fortsättningsvis vara möjligt för den som varit ledamot i sex år och som fyllt 50 år vid avgången att få en varaktig inkomstgaranti fram till pensioneringen. Konstitutionsutskottet framhöll att riksdagsstyrelsens förslag innebär vissa åtstramningar genom att det tydliggjordes att syftet med garantin är att vara en ekonomisk trygghet under en övergångsperiod. Utskottet betonade att förslaget byggde på den allmänt gällande principen om försörjning genom eget arbete (bet. 2005/06:KU33 s. 12).

Från och med inkomståret 2007 medges enligt generella regler en skattereduktion på arbetsinkomster, ett s.k. jobbskatteavdrag. Bestämmelserna finns fr.o.m. 2010 års taxering i 67 kap. 6–9 §§ inkomstskattelagen (1999:1229, IL). De inkomster som ger rätt till jobbskatteavdrag avgränsas huvudsakligen genom hänvisningar till inkomster som anges i vissa bestämmelser i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP). Som

arbetsinkomst anses i princip ersättningar för utfört arbete. Som arbetsinkomster räknas därför lön och inkomst från aktiv näringsverksamhet. Även vissa andra ersättningar som har sin grund i ett anställningsförhållande behandlas som arbetsinkomst vid beskattningen, t.ex. avgångsvederlag, inkomstgarantier, arbetsrättsliga skadestånd, kompletterande ersättningar enligt kollektivavtal vid sjukdom och föräldraledighet (avtalsersättningar) och ersättningar enligt avtalsförsäkringar som i socialavgiftshänseende inte är av pensionskaraktär (alternativt inte behandlas som pension).

Pension ger inte rätt till jobbskatteavdrag. Eftersom skattereduktionen är avsedd för inkomster som i princip hänför sig till arbete eller aktiv näringsverksamhet, omfattar arbetsinkomstbegreppet inte heller sjukpenning, föräldrapenning, dagpenning från arbetslöshetskassa, sjuk- och aktivitetsersättning samt flera andra offentliga ersättningar. Gemensamt för denna typ av ersättningar är att de utgör underlag för statlig ålderspensionsavgift.

Med hänsyn till att inkomstgarantin i ersättningslagen och företrädarlagen jämställs med inkomst av anställning kommer inkomstgarantin för ledamöter – enligt senare tillkomna generella skatteregler – att ge rätt till jobbskatteavdrag under högst fem år. Detta kan enligt riksdagsstyrelsen inte anses vara i överensstämmelse med de avvägningar som gjorts vid utformningen av inkomstgarantin. Avsikten med jämställandet var att ersättningen skulle vara pensionsgrundande, vilket varit betydelsefullt i samband med de inskränkningar som gjorts i fråga om i vilken omfattning inkomstgarantin ska kunna utgå.

När omfattningen av och ersättningsnivåerna för inkomstgarantin bestämdes fanns inte jobbskatteavdraget. De olika ändringar som gjorts i inkomstgarantin har utformats för att undvika överkompensation. För att bibehålla de avvägningar som tidigare har gjorts rörande kompensationsnivån finns det skäl att göra en ytterligare inskränkning i inkomstgarantin för att undanta den från jobbskatteavdraget.

Den enklaste åtgärden är att införa en bestämmelse som innebär att jobbskatteavdrag inte ska medges på inkomstgaranti. Ändringen berör ett litet antal personer vars ekonomiska förmåner regleras i särskilda lagar. Det kan därför vara motiverat att det klargörs redan i ersättningslagen och företrädarlagen att jämställandet i dessa lagar av inkomstgaranti och inkomst av anställning inte omfattar de regler i inkomstskattelagen som ger rätt till jobbskatteavdrag. Med den föreslagna ändringen borde den kompensationsnivå som varit avsikten med tidigare beslut bli återställd. Tidigare ställningstaganden om att ersättningen ska vara pensionsgrundande ändras heller inte. Den föreslagna ändringen kommer därför att innebära att den skattemässiga behandlingen av inkomstgarantin kommer att vara densamma som för vissa andra ersättningar som inte omfattas av jobbskatteavdrag och som ger pensionspoäng, t.ex. sjuk- och arbetslöshetsersättningar. Sociala avgifter ska också betalas, liksom allmän pensionsavgift under de

fem åren då inkomstgarantin jämförs med inkomst av anställning. Den föreslagna lagändringen bör träda i kraft så att den kan tillämpas på inkomstgaranti som betalas ut fr.o.m. den 1 januari 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker riksdagsstyrelsens förslag med vissa ändringar i den s.k. företrädarlagen som bl.a. förändras av lagändringar som trätt i kraft den 14 juli 2009 (SFS 2009:680). Dessa lagändringar för med sig en annan lydelse av lagens rubrik och att ändringarna ska göras i 9 kap. 3 a § i stället för 9 kap. 3 §. Den nya bestämmelsen kommer att omfatta ersättningar som betalas ut i enlighet med tidigare beslut om inkomstgaranti. Mot bakgrund av ett pågående lagstiftningsarbete som bl.a. berör den aktuella lagen bör vidare lagen träda i kraft den 31 december 2009 och tillämpas på ersättningar som utbetalas den 1 januari 2010 eller senare.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Framställningen

Framställning 2008/09:RS3 Inkomstgaranti och jobbskatteavdrag:

Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter.
2. lag om ändring i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet.

BILAGA 2

Riksdagsstyrelsens lagförslag

1. Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 6 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.**6 §¹**

För de första fem åren *skall* inkomstgarantin jämföras med inkomst av anställning, och för tid därefter *skall* inkomstgarantin jämföras med pension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

För de första fem åren *ska* inkomstgarantin jämföras med inkomst av anställning, och för tid därefter *ska* inkomstgarantin jämföras med pension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension. *Inkomstgarantin ska inte utgöra arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229).*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010. Äldre bestämmelser tillämpas på ersättningar som har betalats ut före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2006:998.

2. Förslag till lag om ändring i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 3 § lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

3 §²

För den som varit företrädare eller riksdagsledamot kortare sammanlagd sammanhängande tid än sex hela år gäller inkomstgarantin ett år.

För den företrädare eller riksdagsledamot som lämnar Europaparlamentet eller riksdagen efter en sammanlagd sammanhängande tid av minst sex hela år i Europaparlamentet och i riksdagen gäller inkomstgarantin

1. i två år om företrädaren eller riksdagsledamoten inte uppnått 40 års ålder,

2. i fem år om företrädaren eller riksdagsledamoten uppnått 40 men inte 50 års ålder,

3. till ingången av den månad då företrädaren eller riksdagsledamoten fyller 65 år om han eller hon uppnått 50 års ålder.

För de första fem åren *skall* inkomstgarantin jämföras med inkomst av anställning och för tid därefter *skall* inkomstgarantin jämföras med pension.

För de första fem åren *ska* inkomstgarantin jämföras med inkomst av anställning och för tid därefter *ska* inkomstgarantin jämföras med pension. *Inkomstgarantin ska inte utgöra arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229).*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010. Äldre bestämmelser tillämpas på ersättningar som har betalats ut före ikraftträdandet.

² Senaste lydelse 1998:1718.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 3 a § lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sverige ledamöter av Europaparlamentet ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

9 kap.3 a §¹

För de första fem åren ska inkomstgarantin jämföras med inkomst av anställning och för tid därefter ska inkomstgarantin jämföras med pension.

För de första fem åren ska inkomstgarantin jämföras med inkomst av anställning och för tid därefter ska inkomstgarantin jämföras med pension. *Inkomstgarantin ska inte utgöra arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229).*

Denna lag träder i kraft den 31 december 2009 och tillämpas på ersättningar som utbetalas den 1 januari 2010 eller senare.

¹ Senaste lydelse SFS 2009:680.

BILAGA 4

Lagrådsyttrande som begärts av utskottet

LAGRÅDET

Konstitutionsutskottet
Ink 2009-09-25
Dnr 057-2743-208/09

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2009-09-23

Närvarande: F.d. regeringsrådet Rune Lavin samt justitieråden Ann-Christine Lindeblad och Ella Nyström.

Inkomstgaranti och jobbskatteavdrag till riksdagsledamöter och ledamöter i Europaparlamentet

Konstitutionsutskottet har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter,
2. lag om ändring i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av utskottsråden Åse Matz och Jan-Eric Gutsjö.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

**Ur protokollet rätt utdraget
betygar:**